

महाराष्ट्र मेट्रो रेल कॉर्पोरेशन लिमिटेड (नागपूर मेट्रो रेल प्रकल्प)

**"नागपूर मेट्रो डबल डेक्कर व्हायडक्ट" प्रकल्पासाठी बिल्ड इंडिया
इन्फ्रा पुरस्कार**

नागपूर प्रकल्प राबवताना अनेक विक्रम स्थापित करणाऱ्या, महा मेट्रोने आणखी एक मैलाचा दगड गाठला आहे. कामठी महामार्गावरील नाविन्यपूर्ण अश्या "नागपूर मेट्रो डबल डेक्कर व्हायडक्ट" प्रकल्पासाठी २०२५ चा प्रतिष्ठित बिल्ड इंडिया इन्फ्रा पुरस्कार प्राप्त झाला आहे. सदर पुरस्कार २४ फेब्रुवारी २०२५ रोजी दिल्लीमध्ये झालेल्या बिल्ड इंडिया इन्फ्रा अवार्ड्स २०२५ समारंभात प्रदान करण्यात आला. उल्लेखनीय आहे कि सदर डबल डेकर उड्डाणपूलाचे लोकार्पण ०५ ऑक्टोबर २०२४ रोजी केंद्रीय मंत्री परिवहन व महामार्ग,भारत सरकार मा.ना.श्री. नितीन गडकरी यांच्या हस्ते करण्यात आले.

कामठी महामार्गावर असलेल्या डबल डेक्कर व्हायडक्ट हा मल्टीलेयर ट्रांसपोर्टेशन सिस्टीम असून उड्डाणपुलाच्या पहिल्या स्तरावर महामार्ग आहे, दुसऱ्या स्तरावर मेट्रो धावत आहे आणि जमिन पातळीवर आधीच अस्तित्वात असलेला महामार्ग आहे. 5.67 किमी डबलडेकर उड्डाणपूल सर्वाधिक लांबीचा हा डबलडेकर उड्डाणपूल सिंगल कॉलम पिअरवर उभा असून स्थापत्य कलेचा अद्भूत उदाहरण आहे. सदर उड्डाणपूल हा मेट्रो रेल प्रणालीतील सर्वात लांब डबल डेक्कर व्हायडक्ट आहे. उड्डाणपुलाच्या संरचनेत 'रिब अँड स्पाइन' तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यात आला आहे. हायवे फ्लायओव्हर आणि मेट्रो रेल्वेसाठी सामान्य संरचना आणि स्वतंत्र अधिरचनांसह डिझाइन करण्यात आले आहे ज्यामुळे अतिरिक्त भूसंपादन न करता गतीने निर्माण कार्य करत वेळे आणि खर्चाची यामध्ये लक्षणीय बचत झाली आहे. .

या उड्डाणपुलामुळे प्रवासाचा वेळ हा ५०% पेक्षा कमी झाला व विद्यमान महामार्गावरील ट्राफिक कोंडी कमी झाली. हा पुरस्कार महा मेट्रोच्या वाहतूक अनुकूल, शाश्वत आणि नाविन्यपूर्ण सार्वजनिक वाहतूक संरचनांची ग्वाही देतो. तसेच भारतात शहरी वाहतूक आणि पायाभूत सुविधांच्या परिवर्तनात महा मेट्रो मार्गदर्शक भूमिका बजावत आहे.

- डबल डेकर उड्डाणपुलाची ठळक वैशिष्ट्ये :
- 5.67 किमी डबलडेकर उड्डाणपूल सर्वाधिक लांबीचा हा डबलडेकर उड्डाणपूल सिंगल कॉलम पिअरवर उभा असून स्थापत्य कलेचा अद्भूत उदाहरण आहे.
- या प्रकल्पाची किंमत ५७३ कोटी आहे.
- यासोबतच तंत्रज्ञानाचा अतुलनीय वापर करून उड्डाणपुलांवर गड्डीगोदाम चौक, कडबी चौक, इंदोरा चौक, नारी रोड, ऑटोमोटिव्ह चौक ही पाच मेट्रो स्थानक बांधण्यात आली आहेत.
- 5.67 किमी लांबीचा डबल डेकर उड्डाणपूल हा चारपदरी आहे.
- या उड्डाणपुलाच्या पहिल्या स्तरावर महामार्ग आहे, दुसऱ्या स्तरावर मेट्रो धावत आहे आणि जमिन पातळीवर आधीच अस्तित्वात असलेला महामार्ग आहे.
- गड्डीगोदाम येथील गुरुद्वाराजवळ 1650 वजन क्षमतेचा स्टीलचा पूल तयार करण्यात आला आहे. देशातील ही पहिली रचना आहे, ज्यामध्ये चार स्तरीय वाहतूक व्यवस्था आहे.
- उड्डाणपुलाच्या संरचनेत 'रिब अँड स्पाइन' तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यात आला आहे.

- या उड्डाणपूलाचे बांधकाम अतिशय गुंतागुंतीचे आणि अवघड होते. विशेषतः गड्डीगोदाम येथे असलेला भूमिगत मार्गातील वाहतूक आणि रेल्वे मार्गावर सतत रहदारी असल्यामुळे भारतीय रेल्वेकडून एकूण 24 तासांचा ब्लॉक घेण्यात आला होता.
- या उड्डाणपुलामुळे कामठी मार्गावरील प्रचंड वाहतूक कोंडीतून नागरिकांना दिलासा मिळाला आहे. कामठीहून येणाऱ्या-जाणाऱ्या नागरिकांना या उड्डाणपुलावरून थेट प्रवास करता येणार असल्याने त्याची वेळ व इंधनाचीही बचत होणार आहे.
- वर्धा आणि कामठी या दोन्ही बहुस्तरीय मार्गाची बेरीज केली तर महामेट्रोने सुमारे 9 किमीचा डबल डेकर उड्डाणपूल बांधला आहे.